

Це можна визначити з статуту підприємства, в якому мають бути закріплені повноваження кожної посадової особи.

Ще однією із основних умов, що містить в собі господарських договір – предмет договору та права та обов’язки сторін. Ця частина договору містить суттєві умови договору: обов’язки та права першої сторони за договором, обов’язки та права другої сторони за договором, строк виконання своїх зобов’язань сторонами, місце виконання зобов’язань кожної із сторін, спосіб виконання зобов’язань кожної із сторін, а саме: порядок дій, їх послідовність і строки.

Конкретний зміст цих умов залежить від виду договору і від конкретної ситуації його укладення. На цьому ми зупинимось додатково на прикладі договору поставки.

Перелік посилань:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 2.03.2023р.).

2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436 Дата оновлення: 19.08.2022 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 1.03.2023р.).

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 12.02.2023р.).

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ: ЙОГО МЕТА ТА ПРИЗНАЧЕННЯ

*Маренич Т.Г., д-р екон. наук, професор
Державний біотехнологічний університет, м. Харків*

Відносно недавно в практиці вітчизняних підприємств з’явився новий звіт – звіт про управління. Поява цієї звітної форми є наслідком адаптації вітчизняних нормативно-правових актів у сфері бухгалтерського обліку до єв-

ропейського законодавства. Вважається, що існуючі форми фінансової звітності не можуть надати всю необхідну інформацію для зацікавлених сторін для повного розуміння результатів діяльності підприємства та перспектив його розвитку. Тому звіт про управління має забезпечити розкриття додаткової інформації про суб'єкт господарювання, яку неможливо отримати з фінансових звітів та приміток до них. Водночас перелік напрямів та показників, які рекомендується розкривати у звіті про управління, не є вичерпним. Нечіткість вимог до звіту породжує різноманітність варіантів представлення в ньому відповідної інформації.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» звіт про управління представляє собою документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невідзначеності його діяльності [1].

Ймовірні напрями (розділи) цього звіту та орієнтовний опис змістовності кожного напрямку передбачають Методичні рекомендації зі складання звіту про управління [2]. Зокрема, з метою систематизації та співставності інформації звіт про управління рекомендовано формувати за такими напрями: організаційна структура та опис діяльності підприємства; результати діяльності; ліквідність та зобов'язання; екологічні аспекти; соціальні аспекти та кадрова політика; ризики; дослідження та інновації; фінансові інвестиції; перспективи розвитку; корпоративне управління (складають підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію). Аналіз діяльності, стану та розвитку підприємства має проводитися ураховуючи розмір та вид діяльності підприємства, і включати як основні фінансові, так і нефінансові (якщо необхідно) показники діяльності щодо певного

виду діяльності, у тому числі інформацію екологічного та соціального характеру, з посиланням на відповідні показники річної фінансової звітності та пояснення щодо сум за відповідними показниками (якщо доречно) [2].

Звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю. У разі складання підприємством консолідованої фінансової звітності складається консолідований звіт про управління. Від подання звіту про управління звільняються мікропідприємства та малі підприємства. Середні підприємства мають право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію [1]. Однак, слід зазначити, що цей звіт не є складовою фінансової звітності і, відповідно, обов'язку подання такого звіту до контролюючих органів (ДПС та Держстату) разом з податковою декларацією з податку на прибуток підприємств законодавством не визначено. До того ж за неопублікування звіту про управління не передбачено штрафних санкцій.

Цілком очевидно, що у звіті про управління не повинні дублюватися дані фінансової звітності та приміток до неї, адже він є самостійним звітом з власною метою та завданнями, що подається разом з фінансовою звітністю. Звіт про управління має містити ту інформацію, яка відсутня і не представлена у фінансовій звітності, але може суттєво впливати на рішення користувачів. Типової форми цього звіту не затверджено. Адже стратегія, результати використання ресурсів, способи досягнення заявлених цілей, перспективи діяльності, ризику і невизначеності у роботі підприємств можуть суттєво відрізнятися, що унеможливує стандартизацію підходів до його форми і змісту. Проте експерти стверджують, що він може бути представлений як окремий звіт або це може бути частина інтегрованої звітності [3]. При складання Звіту про управління в основу можна взяти міжнародні напрацювання. Зокрема, Дирек-

тива 2014/95/ЄС містить згадку, що компанії можуть використовувати національні, загальноєвропейські чи міжнародні рамкові підходи (*англ.* – frameworks) щодо нефінансового звіту.

З визначення звіту про управління в нормативних документах випливає, що призначення цього звіту полягає в тому, щоб доповнити річну фінансову звітність необхідною додатковою інформацією, яка має містити якісний і достовірний коментар щодо діяльності, стану, майбутніх перспектив і планів, основних ризиків і невизначеностей у роботі підприємства. Тобто, його кінцевою ціллю є покращити корисність інформації, представленої у фінансових звітах, і здатність користувачів приймати ефективні економічні рішення.

Зокрема, Озеран А.В. сформулювала мету звіту про управління, яка містить три елементи:

1) забезпечити інформацією інвесторів, позикодавців та інших кредиторів для інтерпретації та оцінювання відповідних фінансових звітів у контексті середовища, в якому працює суб'єкт господарювання;

2) визначити найважливіші проблеми, які стоять перед суб'єктом господарювання, і способи їх вирішення керівництвом суб'єкта господарювання;

3) дати оцінку стратегіям, що прийняті суб'єктом господарювання, та оцінити ймовірність того, що ці стратегії матимуть успіх [4, с. 10].

На наш погляд, зазначені напрями конкретизують завдання звіту про управління.

Не менш важливим питанням є затребуваність інформації, що міститься в звіті про управління. У цілому, як свідчить практика, вже сформувалося коло основних користувачів фінансової звітності (існуючі і потенційні інвестори, позикодавці та інші кредитори, власники, трудовий колектив підприємства, громадськість). Інформація, надана в звіті

про управління, повинна бути зосереджена на ті самі групи користувачів, що й фінансові звіти загального призначення.

Отже, звіт про управління є доповнюючим діючі форми фінансової звітності для певної групи суб'єктів господарювання. Його якісне наповнення фінансовою та нефінансовою інформацією забезпечить спроможність користувачів краще зрозуміти вплив: певних операцій на роботу підприємства; основних ризиків, ймовірність настання яких можна оцінити; невизначеностей, ймовірність настання яких оцінити заздалегідь неможливо, але вони можуть вплинути на майбутню діяльність підприємства, його фінансовий стан та результати діяльності.

Перелік напрямів, за якими рекомендується розкривати інформацію в звіті про управління, не є вичерпним, а тому це дає широке поле для творчості управлінцям. Оскільки структуру, зміст статей звіту про управління та аналогічних йому звітів у міжнародній системі стандартизації не затверджено, формат цього звіту через складність і різноманітність показників та іншої інформації, що розкриваються, є результатом професійного судження всього управлінського персоналу, а не тільки працівників бухгалтерської служби. Такий підхід вже успішно використовується підприємствами, зокрема, при складанні приміток до фінансової звітності.

Перелік посилань:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Редакція від 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 12.05.2023).

2. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління: затв. наказом М-ва фінансів України від 07.12.2018 р. № 982. Редакція від 18.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (дата звернення: 12.05.2023).

3. Онищенко Віктор. Звіт про управління 2022. *Головбух*. 3 лютого 2022 р. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7447-zvt-pro-upravlnnya-nevznacheniy-ne-zovsm-buhgalterskiy> (дата звернення: 12.05.2023).

4. Озеран Алла. Звіт керівництва VS Звіт про управління: проблеми відповідності Закону про бухгалтерський облік та світової практики. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2017. № 10-11. С. 2-12. URL: <https://zakon.help/files/article/9627/Звіт%20керівництва%20vs%20звіт%20про%20управління.pdf> (дата звернення: 12.05.2023).

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВ ПО ВИРОЩУВАННЮ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

*Нісходовська О.Ю., канд. екон. наук, доцент
Корженівська Н.Л., д-р екон. наук, професор
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський*

Круп'яні культури – це стратегічний продукт, який відіграє велике значення у забезпеченні продовольчої безпеки, що відрізняються серед інших стабільним широким попитом і споживанням завдяки своїй високій поживності та ційновій доступності для усіх верств населення. Найбільший попит на круп'яні культури традиційно зростає в умовах певного ускладнення розвитку окремих соціально-економічних процесів та загострення кризових явищ у суспільстві.

В умовах пандемії корона вірусу, світової економічної кризи спостерігається значне зростання попиту на круп'яні культури як на внутрішньому, так і на зовнішньому агропродовольчих ринках світу.

Що стосується вітчизняного виробництва круп, то у структурі спостерігаються деякі зміни. До прикладу, якщо раніше на першому місці була гречана крупа, яка має найбільший попит у населення, то нині її частка становить близько 19–20% у сумарному обсязі виробництва круп, тоді як найвищу питому вагу в цій структурі займають зерна зернових культур плющені, перероблені в пластівці, лущені, обрушені, різані або подрібнені (окрім рису).